ЗАКОН УКРАЇНИ

Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

Цей Закон встановлює гарантії дотримання прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб, визначає механізми їх реалізації та захисту, правові та організаційні засади здійснення державної політики у сфері забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб.

Розділ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) адаптація – процес пристосування внутрішньо переміщеної особи до життя за місцем проживання, що забезпечується шляхом здійснення комплексу заходів, спрямованих на створення належних соціальних, правових, економічних та організаційних умов для задоволення основних потреб і реалізації прав внутрішньо переміщеної особи;

2) внутрішньо переміщена особа – громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яка була змушена покинути своє місце проживання внаслідок або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини або надзвичайних ситуацій та перемістилася у межах території України;

3) інтеграція – процес включення внутрішньо переміщеної особи в суспільне життя за місцем проживання, що здійснюється завдяки діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, спрямованій на

запобігання виникненню та подолання бар'єрів у процесі реалізації внутрішньо переміщеною особою прав людини і основоположних свобод із залученням такої особи та інших членів суспільства. Результатом інтеграції є задоволення потреб, спричинених внутрішнім переміщенням, та забезпечення безперешкодного доступу до реалізації прав і свобод внутрішньо переміщеної особи;

4) місце проживання внутрішньо переміщеної особи – адреса, за якою особа фактично проживає після переміщення з території, на якій виникли обставини, що спричинили її внутрішнє переміщення відповідно до цього Закону, і яку така особа використовує для реалізації своїх прав і свобод;

5) місце тимчасового проживання внутрішньо переміщеної особи – будівля (у тому числі тимчасова) або її частина, що використовується або може використовуватися для тимчасового проживання (перебування) внутрішньо переміщеної особи;

6) покинуте місце проживання внутрішньо переміщеної особи – адреса зареєстрованого або задекларованого місця проживання (перебування) такої особи на момент її внутрішнього переміщення;

7) реінтеграція – процес забезпечення відновлення соціальних зв'язків, участі в суспільному житті, а також створення умов доступу до послуг, реалізації прав людини і основоположних свобод після повернення внутрішньо переміщеної особи до покинутого місця проживання, що здійснюється завдяки діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, спрямованої на запобігання виникненню та подолання бар'єрів у процесі реалізації прав і свобод людини, із залученням такої особи та інших членів суспільства;

8) свавільне переміщення – переміщення особи всупереч її волі і бажанню, яке не обумовлено нагальною потребою захисту життя, здоров'я, громадської безпеки тощо, вчинене з порушенням законодавства України.

Стаття 2. Законодавство у сфері забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Особливості забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб визначаються Конституцією України, цим Законом та іншими законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародного договору України.

Стаття 3. Гарантії дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Держава вживає всіх можливих заходів, передбачених Конституцією та законами України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, для запобігання виникненню передумов щодо внутрішнього переміщення осіб, а в разі такого переміщення – для захисту та забезпечення дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб шляхом запровадження механізмів державного реагування на виклики, що виникають з моменту прийняття особою рішення про внутрішнє переміщення, під час її адаптації та інтеграції за місцем проживання, а також у разі добровільного повернення внутрішньо переміщеної особи до покинутого місця проживання та її реінтеграції.

Стаття 4. Захист від свавільного переміщення

1. Кожен має право на захист від свавільного переміщення, у тому числі від примусового повернення до покинутого місця проживання.

2. Не вважається свавільним переміщенням обов'язкова евакуація в розумінні Кодексу цивільного захисту України.

Стаття 5. Заборона дискримінації

1. Дискримінація внутрішньо переміщених осіб на підставі факту внутрішнього переміщення, за ознаками раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії або віросповідання, політичних чи інших переконань, національного, етнічного або соціального походження, громадянства, правового або соціального статусу, віку, інвалідності, сімейного або майнового стану, місця народження чи походження або за будь-якою іншою ознакою забороняється.

2. Взяття на облік внутрішньо переміщеної особи не може бути підставою для обмеження її прав і свобод, встановлених Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Взяття на облік внутрішньо переміщеної особи може бути підставою для надання такій особі додаткових гарантій чи пільг, пов'язаних із внутрішнім переміщенням та/або його наслідками.

Розділ ІІ. ОБЛІК ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Стаття 6. Облік внутрішньо переміщених осіб

1. Облік внутрішньо переміщених осіб здійснюється з метою оцінювання потреб внутрішньо переміщених осіб, ступеня їх задоволення та інтеграції за місцем проживання, а також з метою надання всебічної системної підтримки з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, ефективного планування державної політики та розроблення місцевих програм щодо внутрішнього переміщення.

Взяття на облік та зняття з обліку внутрішньо переміщеної особи є адміністративними актами у розумінні Закону України "Про адміністративну процедуру".

2. Облік внутрішньо переміщених осіб здійснюється районними, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі утворення) рад за місцем проживання внутрішньо переміщеної особи.

Місце проживання внутрішньо переміщеної особи не може бути у населеному пункті, дату завершення тимчасової окупації якого не визначено.

3. Підставою для взяття на облік внутрішньо переміщеної особи є факт її переміщення з території, на якій виникли обставини, за яких така особа була змушена покинути своє місце проживання та перемістилася у межах території України внаслідок або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини або надзвичайних ситуацій.

Зазначені обставини вважаються загальновідомими і такими, що не потребують доведення, якщо інформація про них міститься в офіційних звітах (повідомленнях) Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини, Організації з безпеки та співробітництва в Європі, Міжнародного руху Червоного Хреста та Червоного Півмісяця, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері цивільного захисту, розміщених на офіційних вебсайтах зазначених організацій та установ, або якщо щодо таких обставин уповноваженими державними органами або судом прийняті відповідні рішення.

4. Особи, які здобували формальну освіту (на всіх рівнях) або проходили військову службу (крім військової служби за призовом осіб офіцерського складу та базової військової служби), мають право на взяття на облік як внутрішньо переміщені особи у разі, якщо в населеному пункті, з якого вони виїхали для здобуття такої освіти або проходження військової служби, виникли обставини, передбачені частиною третьою цієї статті, і повернення до такого населеного

пункту є неможливим з міркувань безпеки або суперечить принципу безпечного, добровільного та гідного повернення, передбаченому цим Законом.

5. Дитина, яка народилася у батьків, обидва чи один з яких є внутрішньо переміщеною особою, після переміщення батьків чи одного з них не вважається внутрішньо переміщеною особою в розумінні цього Закону. Держава забезпечує підтримку внутрішньо переміщених осіб з урахуванням факту народження дитини (дітей) після внутрішнього переміщення таких осіб.

6. Факт проживання особи на території, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, підтверджується інформацією про адресу задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) такої особи. У разі відсутності документа, що підтверджує адресу задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) особи, або якщо покинуте місце проживання не збігається з адресою задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування), або якщо адреса задекларованого або зареєстрованого місця проживання (перебування) відсутня, факт проживання (перебування) такої особи може бути підтверджений іншими документами та/або відомостями в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Факт проживання на території, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, не потребує повторного підтвердження для осіб, які вже були взяті на облік як внутрішньо переміщені особи, та підтверджується відомостями Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

7. Підставами для відмови у взятті на облік внутрішньо переміщеної особи є:

1) відсутність обставин, що спричинили внутрішнє переміщення, передбачених частиною третьою цієї статті;

2) наявність в органів державної влади доказів, що підтверджують подання особою завідомо неправдивих відомостей, які є підставою для взяття на облік внутрішньо переміщеної особи;

3) відсутність підтвердження факту проживання особи на території, з якої здійснено внутрішнє переміщення;

4) набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо внутрішньо переміщеної особи за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого розділом I "Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України" Особливої частини або статтею 436² Кримінального кодексу України.

8. Особа має право повторно звернутися із заявою про взяття її на облік як внутрішньо переміщену особу, якщо у неї з'явилися підстави, передбачені частиною третьою цієї статті, або усунуті підстави для відмови у взятті на облік, передбачені цією статтею, чи оскаржити рішення про відмову у взятті на облік в адміністративному порядку відповідно до Закону України "Про адміністративну процедуру" та/або до адміністративного суду.

9. Порядок обліку внутрішньо переміщених осіб встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 7. Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб

1. З метою забезпечення єдиного державного обліку внутрішньо переміщених осіб створюється Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, є відповідальним за забезпечення функціонування та ведення Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

3. Внутрішньо переміщеній особі гарантується право на безоплатний доступ до будь-якої інформації про неї, що міститься в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб. Доступ до такої інформації в електронній формі здійснюється через електронний кабінет користувача інформаційно-комунікаційних систем, інтегрованих з Єдиною інформаційною базою даних про внутрішньо переміщених осіб.

4. Електронна інформаційна взаємодія Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб з іншими інформаційно-комунікаційними системами, адміністративними базами даних здійснюється з дотриманням вимог Закону України "Про захист персональних даних" та передбачає забезпечення можливості оцінювання потреб внутрішньо переміщених осіб, ступеня їх задоволення та інтеграції за місцем проживання.

5. Порядок створення, функціонування та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, а також порядок її взаємодії з іншими інформаційно-комунікаційними системами встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 8. Витяг з Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб

1. Витяг з Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб – це документ у паперовій або електронній формі, що підтверджує взяття внутрішньо переміщеної особи на облік, відомості про факт внутрішнього переміщення та місце проживання внутрішньо переміщеної особи на період наявності підстав, передбачених частиною третьою статті 6 цього Закону.

2. Витяги з Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, отримані в електронній та паперовій формах, мають однакову юридичну силу.

Стаття 9. Обов'язок внутрішньо переміщеної особи повідомити про зміну місця проживання чи про повернення до покинутого місця проживання

1. У разі зміни місця проживання або повернення до покинутого місця проживання внутрішньо переміщена особа повідомляє про це районну, районну у місті Києві або Севастополі державну адміністрацію, виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі утворення) ради або центр надання адміністративних послуг протягом 30 календарних днів з дня прибуття до нового місця проживання або повернення до покинутого місця проживання.

2. Порядок повідомлення про зміну місця проживання або повернення до покинутого місця проживання встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 10. Зняття з обліку внутрішньо переміщеної особи

1. Зняття з обліку внутрішньо переміщеної особи здійснюється за її заявою:

1) про зняття з обліку як внутрішньо переміщеної особи;

2) про повернення до покинутого місця проживання;

3) у зв'язку з виїздом за кордон на постійне проживання.

2. Зняття з обліку внутрішньо переміщеної особи здійснюється районною, районною у місті Києві або Севастополі державною адміністрацією, виконавчим органом сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі утворення) ради без отримання заяви від такої особи, якщо:

1) особа не повідомила у строк, передбачений частиною першою статті 9 цього Закону, про добровільне повернення до покинутого місця проживання;

2) особа виїхала за кордон на постійне проживання або з інших причин відсутня на території України більше 90 днів поспіль чи більше 180 днів сукупно протягом року, крім випадків перебування за межами України понад зазначені строки з обґрунтованих причин, перелік яких і граничні строки перебування визначаються Кабінетом Міністрів України;

3) щодо особи набрав законної сили обвинувальний вирок суду за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого розділом I "Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України" Особливої частини або статтею 436^2 Кримінального кодексу України;

4) особа подала завідомо недостовірні відомості, які стали підставою для взяття її на облік як внутрішньо переміщену особу;

5) відновлено умови для безпечного, добровільного та гідного повернення до покинутого місця проживання;

6) особа померла або оголошена померлою.

3. Порядок зняття з обліку внутрішньо переміщених осіб, а також порядок встановлення факту відновлення умов для безпечного, добровільного та гідного повернення до покинутого місця проживання встановлюються Кабінетом Міністрів України.

4. Особа має право повторно звернутися із заявою про взяття її на облік як внутрішньо переміщену особу у разі зміни обставин, які стали підставою для зняття її з обліку.

Розділ ІІІ. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ ОКРЕМИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Стаття 11. Загальні підходи до забезпечення реалізації внутрішньо переміщеними особами прав і свобод людини і громадянина

1. Внутрішньо переміщені особи користуються всіма правами і свободами людини і громадянина відповідно до Конституції та законів України, а також міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. З метою реалізації своїх прав і свобод внутрішньо переміщена особа вважається такою, що постійно проживає в населеному пункті, за адресою проживання в якому її взято на облік як внутрішньо переміщену особу.

Стаття 12. Забезпечення права внутрішньо переміщеної особи на отримання документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус

1. Оформлення, обмін документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, вклеювання у визначених законодавством випадках фотокартки після досягнення відповідного віку в паспорт громадянина України у вигляді паспортної книжечки здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів, за місцем звернення внутрішньо переміщеної особи.

Встановлення додаткових вимог щодо оформлення, обміну документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, вклеювання у визначених законодавством випадках фотокартки після досягнення відповідного віку в паспорт громадянина України у вигляді паспортної книжечки на підставі факту внутрішнього переміщення забороняється.

2. Внесення відомостей про зареєстроване або задекларованe місце проживання внутрішньо переміщеної особи на тимчасово окупованій території, а також на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, визначених у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку, до Єдиного державного демографічного реєстру під час оформлення, обміну документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, здійснюється на підставі документів, що підтверджують зареєстроване або задекларованe місце проживання, або відомостей, внесених до документів особи, що підлягають обміну.

Для внесення відомостей про зареєстроване або задекларованe місце проживання внутрішньо переміщеної особи на тимчасово окупованій території, а також на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, визначених у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку, може використовуватися інформація з Державного реєстру виборців, відомчої інформаційної системи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів, Державного реєстру актів цивільного стану громадян, а також Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

Стаття 13. Забезпечення реалізації внутрішньо переміщеними особами права на житло

1. Держава сприяє реалізації внутрішньо переміщеним особам права на житло шляхом застосування механізмів державної підтримки, передбачених житловим законодавством.

2. Для внутрішньо переміщених осіб можуть запроваджуватися спеціальні умови застосування механізмів державної підтримки для реалізації їхнього права на житло.

3. Житло для тимчасового проживання надається внутрішньо переміщеним особам з державного житлового фонду або житлового фонду територіальної громади за рахунок коштів державного або місцевого бюджету. Держава сприяє внутрішньо переміщеним особам у реалізації права на безоплатне тимчасове проживання шляхом залучення коштів міжнародних донорів, міжнародної

технічної допомоги, добровільних внесків фізичних та юридичних осіб, з інших джерел, не заборонених законодавством.

Безоплатне надання внутрішньо переміщеним особам житла для тимчасового проживання не перешкоджає забезпеченню реалізації права на житло таких осіб в інший спосіб.

4. Визначені Кабінетом Міністрів України категорії внутрішньо переміщених осіб, які проживають у житлі для тимчасового проживання (за відсутності змін у підставах, що спричинили внутрішнє переміщення, та якщо особа не набула іншого місця проживання), не можуть обмежуватися строками на безоплатне тимчасове проживання під час дії воєнного або надзвичайного стану та протягом шести місяців після його припинення чи скасування.

5. У містечках із збірних модулів, гуртожитках, готелях, інших приміщеннях, придатних для проживання, та їх частинах, що використовуються або можуть використовуватися для тимчасового проживання, можуть облаштовуватися місця тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб.

Порядок функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, примірні правила та примірний договір про користування приміщенням у місці тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб затверджуються Кабінетом Міністрів України.

6. Компенсація витрат, пов'язаних із безоплатним тимчасовим розміщенням (перебуванням) внутрішньо переміщених осіб, здійснюється в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

7. Органи місцевого самоврядування можуть приймати місцеві та регіональні програми з питань забезпечення реалізації внутрішньо переміщеними особами права на житло.

Стаття 14. Інформаційно-аналітична система об'єктів нерухомого майна для забезпечення внутрішньо переміщених осіб житлом

1. Інформаційно-аналітична система об'єктів нерухомого майна для забезпечення внутрішньо переміщених осіб житлом (далі – Інформаційно-аналітична система) – це інформаційно-комунікаційна система, призначена для автоматизації процесів та процедур, пов'язаних із збиранням, накопиченням, обробленням та оприлюдненням інформації про об'єкти державної, комунальної та приватної (за згодою власників) форм власності, які використовуються або можуть бути використані чи реконструйовані, переобладнані для проживання внутрішньо переміщених осіб, а саме: земельні ділянки, житлові будинки, будівлі, споруди (їх окремі частини), квартири, житлові та нежитлові приміщення, інші об'єкти нерухомого майна.

2. Оприлюднення інформації про об'єкти, зазначені у частині першій цієї статті (крім інформації з обмеженим доступом), здійснюється на:

1) порталі, що є невід'ємним компонентом (складовою) Інформаційно-аналітичної системи, який забезпечує відкритий доступ до відповідної інформації у режимі реального часу, в тому числі у формі загальнодоступної інтерактивної мапи;

2) єдиному державному веб-порталі відкритих даних.

3. Інформаційно-аналітична система використовується для:

1) ведення обліку об'єктів нерухомого майна, які використовуються або можуть бути використані чи реконструйовані, переобладнані для проживання внутрішньо переміщених осіб, систематизації інформації про такі об'єкти;

2) забезпечення відкритого доступу до інформації про об'єкти нерухомого майна, які надаються або можуть надаватися для проживання внутрішньо переміщених осіб, у тому числі про місцезнаходження таких об'єктів та їхній технічний стан;

3) подання та розгляду в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, заяв внутрішньо переміщених осіб про надання їм для проживання об'єктів нерухомого майна, відомості про які містяться в Інформаційно-аналітичній системі;

4) залучення ресурсів (у тому числі міжнародної допомоги) для фінансування об'єктів нерухомого майна, призначених для проживання внутрішньо переміщених осіб.

4. Держатель та адміністратор Інформаційно-аналітичної системи визначаються Кабінетом Міністрів України.

5. Доступ користувачів до Інформаційно-аналітичної системи здійснюється безоплатно через електронний кабінет користувача Інформаційно-аналітичної системи або іншу інформаційно-комунікаційну систему державної форми власності, інтегровану з Інформаційно-аналітичною системою.

6. Інформаційно-аналітична система створюється з використанням програмного забезпечення, що забезпечує його сумісність і електронну інформаційну взаємодію в режимі реального часу з іншими державними інформаційно-комунікаційними системами та інформаційно-комунікаційними системами органів місцевого самоврядування.

Фінансове забезпечення створення та функціонування Інформаційно-аналітичної системи здійснюється за рахунок коштів державного бюджету та з інших джерел, не заборонених законом.

7. З метою обстеження об'єктів нерухомого майна, передбачених частиною першою цієї статті, та наповнення Інформаційно-аналітичної системи утворюються:

1) координаційні комісії з обліку об'єктів нерухомого майна для проживання внутрішньо переміщених осіб при обласних, Київській міській державних (військових, військово-цивільних) адміністраціях (далі – координаційні комісії);

2) комісії з обстеження об'єктів нерухомого майна для проживання внутрішньо переміщених осіб при районних державних (військових, військово-цивільних) адміністраціях (далі – комісії з обстеження).

8. До складу координаційних комісій та комісій з обстеження можуть залучатися (за їхньою згодою) представники державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, експерти, а також представники громадських об'єднань, благодійних і міжнародних організацій, інші особи.

Матеріально-технічне забезпечення діяльності координаційних комісій та комісій з обстеження здійснюється відповідними державними (військовими, військово-цивільними) адміністраціями.

Примірні положення про координаційні комісії та про комісії з обстеження затверджуються Кабінетом Міністрів України.

9. За результатами обстеження об'єкта нерухомого майна, визначеного частиною першою цієї статті, складається акт обстеження об'єкта нерухомого майна (далі – акт обстеження). Відомості з акта обстеження (дані про земельну ділянку, інший об'єкт нерухомого майна, площу житлових приміщень, у тому числі вільну площу для проживання внутрішньо переміщених осіб, технічний стан приміщення, загальну характеристику приміщення, кількість осіб, які проживають у приміщенні, та кількість вільних місць для проживання, фото та відео об'єкта нерухомого майна, висновок щодо можливості використання об'єкта нерухомого майна, щодо можливості використання такого об'єкта для проживання внутрішньо переміщених осіб) вносяться до Інформаційно-аналітичної системи.

10. Порядок обстеження об'єктів нерухомого майна для проживання внутрішньо переміщених осіб та типова форма акта обстеження затверджуються Кабінетом Міністрів України.

11. Порядок створення та функціонування Інформаційно-аналітичної системи, а також порядок її взаємодії з іншими інформаційно-комунікаційними системами встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 15. Забезпечення права внутрішньо переміщених осіб на соціальний захист та соціальну підтримку, отримання соціальних послуг

1. Держава вживає всіх можливих заходів з метою забезпечення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб відповідно до Конституції, законів України та підзаконних нормативно-правових актів.

2. Держава вживає додаткових заходів з метою забезпечення соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб з дотриманням принципів адресності, стимулювання економічної самостійності її отримувачів.

Соціальна підтримка внутрішньо переміщених осіб може здійснюватися також за рахунок коштів міжнародної технічної допомоги, фінансових та інших ресурсів і послуг іноземних держав та міжнародних організацій, добровільних внесків фізичних та юридичних осіб, з інших джерел, не заборонених законодавством.

3. Внутрішньо переміщена особа має право на отримання відповідно до законодавства страхових виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, за місцем проживання внутрішньо переміщеної особи.

Особливості здійснення страхових виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням внутрішньо переміщеним особам визначаються Кабінетом Міністрів України.

4. Внутрішньо переміщена особа має право на забезпечення відповідно до законодавства допоміжними засобами реабілітації, реабілітаційними послугами за місцем проживання внутрішньо переміщеної особи.

Забезпечення внутрішньо переміщених осіб допоміжними засобами реабілітації, реабілітаційними послугами здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України з урахуванням вимог Закону України "Про адміністративну процедуру".

5. Внутрішньо переміщена особа має право на отримання соціальних послуг відповідно до Закону України "Про соціальні послуги".

6. Реалізація внутрішньо переміщеними особами права на зайнятість та загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, на отримання матеріального забезпечення на випадок безробіття та реалізація заходів сприяння зайнятості населення здійснюються відповідно до законодавства з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

Реєстрація, перереєстрація зареєстрованих безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу, з числа внутрішньо переміщених осіб здійснюються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України з урахуванням вимог

законів України "Про зайнятість населення" та "Про адміністративну процедуру".

7. Припинення внутрішньо переміщеною особою підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця чи незалежної професійної діяльності після її переміщення здійснюється за місцем проживання внутрішньо переміщеної особи.

8. Створення внутрішньо переміщеною особою юридичної особи (за умови її входження до складу засновників) або реєстрація її як особи, яка провадить незалежну професійну діяльність, чи як фізичної особи – підприємця здійснюється за заявою такої особи за місцем проживання внутрішньо переміщеної особи.

Стаття 16. Пенсійне забезпечення внутрішньо переміщених осіб

1. Реалізація внутрішньо переміщеними особами права на пенсійне забезпечення здійснюється відповідно до законодавства.

2. Для осіб, які перебувають на обліку як внутрішньо переміщені, умови призначення, виплати, перерахунку пенсії або переведення на іншу пенсію не можуть передбачати додаткових або відмінних від загального порядку вимог і процедур, що обмежують реалізацію або звужують зміст їхнього права на пенсійне забезпечення.

3. Держава вживає всіх можливих заходів для забезпечення своєчасності виплати пенсій внутрішньо переміщеним особам та погашення заборгованості з пенсійних виплат, у тому числі за рішенням суду, відповідно до законодавства.

Стаття 17. Забезпечення реалізації внутрішньо переміщеними особами та їхніми дітьми права на освіту

1. Внутрішньо переміщеним особам державна цільова підтримка для здобуття професійної, фахової передвищої та вищої освіти надається відповідно до законів України та в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

2. Діти внутрішньо переміщених осіб мають право на здобуття дошкільної та повної загальної середньої освіти за місцем взяття на облік одного з батьків (законних представників) як внутрішньо переміщеної особи.

Стаття 18. Забезпечення реалізації внутрішньо переміщеними особами права на охорону здоров'я

1. Внутрішньо переміщені особи мають право на отримання у надавачів медичних послуг необхідних медичних послуг, медичних виробів та лікарських засобів належної якості за рахунок коштів державного бюджету за відповідними бюджетними програмами, у тому числі передбачених на реалізацію програми медичних гарантій.

Стаття 19. Право внутрішньо переміщених осіб на безоплатну правничу допомогу

1. Внутрішньо переміщені особи мають право на безоплатну правничу допомогу відповідно до Закону України "Про безоплатну правничу допомогу".

Стаття 20. Звільнення внутрішньо переміщених осіб, які покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території, а також на територіях, на яких ведуться бойові дії, від негативних наслідків невиконання грошових зобов'язань за кредитними договорами та договорами позики

1. Загальна сума процентів за кредитним договором та/або договором позики, боржником за яким є внутрішньо переміщена особа, яка в період після дати початку тимчасової окупації/бойових дій покинула своє місце проживання на тимчасово окупованій території, а також на територіях, на яких ведуться бойові дії, не може перевищувати суму процентів, нараховану протягом строку, на який надавався кредит (позика), за мінімальною ставкою, визначеною договором.

2. За невиконання чи неналежне виконання внутрішньо переміщеною особою, визначеною частиною першою цієї статті, зобов'язань за кредитним договором та/або договором позики не нараховується неустойка (штраф, пеня), не настає відповідальність у виді сплати суми боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення та процентів річних від простроченої суми, не застосовуються інші санкції майнового характеру.

3. Кредитор з урахуванням вимог частин першої і другої цієї статті зобов'язаний здійснити перерахунок заборгованості за кредитним договором та/або договором позики в семиденний строк з дня надходження письмового звернення внутрішньо переміщеної особи.

У разі невиконання кредитором обов'язку щодо здійснення перерахунку заборгованості за кредитним договором та/або договором позики відповідно до цієї статті така заборгованість вважається автоматично перерахованою з наступного дня після закінчення семиденного строку з дня надходження до кредитора письмового звернення внутрішньо переміщеної особи.

4. Відступлення (продаж, передання) права вимоги за кредитним договором та/або договором позики, позичальником за яким є внутрішньо переміщена особа, визначена частиною першою цієї статті, без згоди боржника забороняється.

Дія абзацу першого цієї частини не поширюється на кредиторів, віднесених до категорії неплатоспроможних, а також на банки, щодо яких здійснюються процедури виведення з ринку відповідно до Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб".

5. Дія положень частин першої – четвертої цієї статті поширюється виключно на кредитні договори та договори позики, укладені до дати початку тимчасової окупації/бойових дій з позичальниками, які після зазначеної дати покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території, а також на територіях, на яких ведуться бойові дії.

Дія положень частин першої – четвертої цієї статті не поширюється на заборгованість внутрішньо переміщених осіб, які покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території, а також на територіях, на яких ведуться бойові дії, та у яких станом на дату початку тимчасової окупації/бойових дій було наявне прострочення сплати платежів за кредитними договорами та/або договорами позики.

6. Звільнення внутрішньо переміщеної особи від негативних наслідків порушення нею грошових зобов'язань за кредитним договором та/або договором позики відповідно до цієї статті не може бути підставою для відмови в наданні нового кредиту та/або позики.

7. Відповідальність за невиконання чи неналежне виконання внутрішньо переміщеною особою, визначеною частиною першою цієї статті, зобов'язань за кредитним договором та/або договором позики, а також відшкодування збитків, заподіяних внаслідок тимчасової окупації/бойових дій, покладається на державу (держави), що здійснила (здійснили) або здійснює (здійснюють) збройну агресію проти України у значенні, наведеному в Законі України "Про оборону України", відповідно до норм і принципів міжнародного права.

Стаття 21. Забезпечення реалізації внутрішньо переміщеними особами громадянських прав

1. Внутрішньо переміщена особа реалізує право голосу на виборах Президента України, народних депутатів України, на місцевих виборах та референдумах у порядку, встановленому законом.

2. Внутрішньо переміщені особи мають право за місцем свого проживання користуватися всіма формами участі жителів територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення у порядку, встановленому законом.

3. З метою участі в реалізації державної регіональної політики у сфері забезпечення і захисту прав та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб, сприяння розвитку ефективних механізмів адаптації та інтеграції внутрішньо переміщених осіб у територіальних громадах при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських, районних державних (військових, військово-цивільних) адміністраціях, органах місцевого самоврядування, а також військово-цивільних адміністраціях або військових адміністраціях населених пунктів (у разі їх утворення) можуть утворюватися консультативно-дорадчі органи з питань захисту прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, у тому числі ради з питань внутрішньо переміщених осіб.

4. Рекомендації та пропозиції, надані консультативно-дорадчими органами з питань захисту прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, є обов'язковими до розгляду органами, при яких вони утворені.

Розділ IV. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ТА ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Стаття 22. Державна підтримка внутрішньо переміщених осіб

1. Внутрішньо переміщені особи мають право на добровільне, безпечне та гідне переселення до іншої частини України, повернення до покинутого місця проживання.

Під час внутрішнього переміщення держава сприяє забезпеченню принципу єдності родини, пошуку та возз'єднання членів сімей, які втратили зв'язок внаслідок внутрішнього переміщення.

2. Держава надає всебічну підтримку на всіх етапах внутрішнього переміщення – під час евакуації, адаптації, інтеграції, повернення до покинутого місця проживання та реінтеграції.

3. Держава забезпечує проведення оцінювання потреб внутрішньо переміщених осіб, ступеня їх задоволення та інтеграції за місцем проживання на всіх етапах внутрішнього переміщення в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

4. Надання державної підтримки внутрішньо переміщеним особам здійснюється відповідно до результатів оцінювання потреб.

Внутрішньо переміщеним особам надається цільова фінансова допомога у виді допомоги на проживання, розмір, порядок і тривалість виплати якої встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 23. Державна підтримка під час адаптації

1. Держава створює умови для адаптації внутрішньо переміщених осіб після переміщення.

2. З метою забезпечення адаптації внутрішньо переміщених осіб вживаються такі заходи:

1) забезпечення можливості безоплатного тимчасового проживання у місцях тимчасового проживання та у житлі для тимчасового проживання;

2) зарахування дітей внутрішньо переміщених осіб до закладів дошкільної, загальної середньої освіти, закладів фізичної культури і спорту, у тому числі з урахуванням особливих потреб дітей внутрішньо переміщених осіб, які мають інвалідність;

3) сприяння зайнятості, перекваліфікації внутрішньо переміщених осіб;

4) надання соціальних послуг внутрішньо переміщеним особам;

5) надання медичної, реабілітаційної, зокрема психологічної, допомоги внутрішньо переміщеним особам;

6) координація та сприяння наданню гуманітарної та благодійної допомоги внутрішньо переміщеним особам;

7) інші заходи, що сприяють адаптації внутрішньо переміщених осіб.

Стаття 24. Державна підтримка під час інтеграції

1. Держава сприяє інтеграції внутрішньо переміщених осіб після переміщення.

2. З метою забезпечення інтеграції внутрішньо переміщених осіб вживаються такі заходи:

1) професійне навчання працівників, проходження перепідготовки та/або підвищення кваліфікації, підтримка зайнятості;

2) забезпечення реалізації внутрішньо переміщеними особами права на житло;

3) залучення внутрішньо переміщених осіб до процесу прийняття рішень місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування шляхом участі в роботі консультативно-дорадчих органів з питань захисту прав і свобод внутрішньо переміщених осіб;

4) інші заходи, що сприяють інтеграції внутрішньо переміщених осіб.

Стаття 25. Повернення до покинутого місця проживання та реінтеграція

1. Внутрішньо переміщена особа має право на безпечне, добровільне та гідне повернення до покинутого місця проживання.

2. Внутрішньо переміщена особа має право на отримання від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових осіб всебічної та актуальної інформації, необхідної для прийняття добровільного, самостійного та усвідомленого рішення щодо можливості повернення до покинутого місця проживання.

3. Держава сприяє безпечному, добровільному та гідному поверненню внутрішньо переміщених осіб до покинутого місця проживання, з якого відбулося переміщення особи, шляхом надання одноразової допомоги в розмірі та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України.

4. Держава вживає заходів для ефективної реінтеграції внутрішньо переміщених осіб після їхнього повернення до покинутого місця проживання.

Стаття 26. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Кабінет Міністрів України:

1) визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб (далі – Уповноважений орган);

2) спрямовує і координує діяльність органів виконавчої влади щодо вжиття ними необхідних заходів для забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, інтеграції їх за місцем проживання, створення умов для

безпечного, добровільного та гідного повернення таких осіб до покинутого місця проживання та їх реінтеграції;

3) затверджує комплексні державні цільові програми щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб;

4) здійснює інші повноваження, визначені законом, у сфері забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб.

Стаття 27. Основні завдання і функції Уповноваженого органу, що реалізуються у сфері забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Основними завданнями Уповноваженого органу, що реалізуються у сфері забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, є:

1) забезпечення формування та реалізація державної політики у сфері забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб;

2) сприяння реалізації прав і свобод внутрішньо переміщених осіб на всіх етапах внутрішнього переміщення, інтеграції їх за місцем проживання;

3) створення умов для безпечного, добровільного та гідного повернення внутрішньо переміщених осіб до покинутого місця проживання та їх реінтеграції.

2. Уповноважений орган відповідно до покладених на нього завдань:

1) забезпечує функціонування та ведення Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб;

2) сприяє у встановленому законом порядку соціальному забезпеченню внутрішньо переміщених осіб;

3) збирає та аналізує інформацію про необхідність забезпечення внутрішньо переміщених осіб житлом, а також вживає заходів щодо такого забезпечення;

4) здійснює координацію діяльності щодо функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб;

5) розробляє та подає до Кабінету Міністрів України пропозиції щодо забезпечення захисту прав і свобод внутрішньо переміщених осіб;

6) розробляє проекти державних програм з питань внутрішньо переміщених осіб;

7) здійснює інші повноваження, визначені законом, спрямовані на забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб.

Стаття 28. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Місцеві державні адміністрації в межах своїх повноважень забезпечують:

1) прийом громадян та надання їм безоплатної первинної правничої допомоги з питання взяття на облік внутрішньо переміщених осіб;

2) здійснення обліку внутрішньо переміщених осіб у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

3) проведення моніторингу та оцінювання потреб внутрішньо переміщених осіб і ступеня їх задоволення в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

4) надання інформації внутрішньо переміщеним особам про наявні місця і умови для їх тимчасового проживання з урахуванням пропозицій органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, волонтерських, благодійних організацій, інших юридичних та фізичних осіб, про стан інфраструктури, довкілля у таких місцях;

5) надання допомоги за клопотанням внутрішньо переміщеної особи у переміщенні її рухомого майна під час залишення особою місця проживання на території, де виникли обставини, передбачені частиною третьою статті 6 цього Закону, та під час повернення до покинутого місця проживання;

6) умови для здобуття дітьми внутрішньо переміщених осіб дошкільної, повної загальної середньої освіти у закладах освіти, які перебувають в їх підпорядкуванні;

7) координацію та сприяння у наданні гуманітарної допомоги внутрішньо переміщеним особам;

8) здійснення соціального захисту внутрішньо переміщених дітей, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які залишилися без батьківського піклування, та осіб з їх числа, сімей, в яких виховуються такі діти, соціального супроводу таких сімей і дітей;

9) здійснення повноважень органу опіки та піклування стосовно облікованих на їх території внутрішньо переміщених дітей, зокрема дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які залишилися без батьківського піклування;

10) прийняття рішень про забезпечення функціонування внутрішньо переміщених прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, малих групових будинків, сімей з дітьми, над якими встановлено опіку чи піклування, до яких діти влаштовані згідно з рішеннями районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських чи районних у містах рад тих адміністративно-

територіальних одиниць, з яких здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами, передбаченими частиною третьою статті 6 цього Закону;

11) надання житла дитячим будинкам сімейного типу, малим груповим будинкам, переміщеним з території, де виникли обставини, передбачені частиною третьою статті 6 цього Закону;

12) організацію роботи з виявлення дітей, переміщених без супроводу батьків, інших законних представників, здійснення заходів щодо встановлення особи дитини, пошуку її батьків, влаштування таких дітей у сім'ї родичів, патронатних вихователів, до закладів соціального захисту дітей з урахуванням потреб дитини;

13) влаштування осіб похилого віку, осіб з інвалідністю, які проживали в стаціонарних інтернатних установах та закладах на території, де виникли обставини, передбачені частиною третьою статті 6 цього Закону (або які за результатами оцінювання їхніх потреб внаслідок внутрішнього переміщення потребують влаштування у відповідні установи та заклади), у відповідні установи та заклади, що діють на території адміністративно-територіальної одиниці, або надання їм соціальних послуг денного догляду, догляду вдома, підтриманого проживання, кризового та екстреного втручання тощо;

14) облаштування та проведення моніторингу місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

15) створення консультативно-дорадчих органів з питань захисту прав і свобод внутрішньо переміщених осіб;

16) виконання державних і регіональних програм з питань внутрішньо переміщених осіб;

17) сприяння в пошуку роботи та працевлаштуванні незайнятих внутрішньо переміщених осіб, а також вжиття інших заходів із сприяння їхньої зайнятості.

Стаття 29. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень:

1) інформують місцеві державні адміністрації про можливі місця і умови для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, про стан інфраструктури, довкілля у таких місцях;

2) забезпечують облаштування та проведення моніторингу місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб;

3) надають внутрішньо переміщеним особам житло для тимчасового проживання з житлового фонду відповідної територіальної громади в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

4) ведуть облік внутрішньо переміщених осіб, які потребують забезпечення соціальним житлом, житлом для тимчасового проживання;

5) сприяють переміщенню рухомого майна внутрішньо переміщеної особи під час її добровільного повернення до покинутого місця проживання (за клопотанням такої особи);

6) забезпечують умови для здобуття дітьми внутрішньо переміщених осіб дошкільної, повної загальної середньої освіти в закладах освіти комунальної форми власності;

7) забезпечують соціальний захист внутрішньо переміщених дітей, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які залишилися без батьківського піклування, та осіб з їх числа, які зазнали внутрішнього переміщення, сімей, в яких виховуються такі діти, соціальний супровід таких сімей і дітей;

8) сприяють виявленню внутрішньо переміщених осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, наданню їм соціальних послуг та здійсненню визначених законодавством заходів у разі виникнення загрози життю чи здоров'ю дітей, втрати дітьми батьківського піклування;

9) забезпечують соціальний захист внутрішньо переміщених осіб;

10) здійснюють у повному обсязі повноваження органу опіки та піклування стосовно зареєстрованих на відповідній території внутрішньо переміщених дітей, зокрема дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які залишилися без батьківського піклування;

11) приймають рішення про забезпечення функціонування внутрішньо переміщених прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, малих групових будинків, сімей з дітьми, над якими встановлено опіку чи піклування, до яких діти влаштовані згідно з рішеннями районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських чи районних у містах рад адміністративно-територіальних одиниць, з яких здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами, передбаченими частиною третьою статті 6 цього Закону;

12) забезпечують надання житла дитячим будинкам сімейного типу, малим груповим будинкам, переміщеним з території, де виникли обставини, передбачені частиною третьою статті 6 цього Закону;

13) організовують роботу з виявлення дітей, переміщених з території, де виникли обставини, передбачені частиною третьою статті 6 цього Закону, без супроводу батьків, інших законних представників, здійснюють заходи щодо встановлення особи дитини, пошуку її батьків, влаштування таких дітей у сім'ї родичів, патронатних вихователів, до закладів соціального захисту дітей з урахуванням потреб дитини;

14) вживають заходів для забезпечення доступу внутрішньо переміщених осіб до інформації щодо отримання адміністративних, соціальних та інших послуг, гуманітарної та благодійної допомоги, щодо реалізації своїх прав, забезпечують своєчасну актуалізацію і наповнення такої інформації;

15) здійснюють оцінювання потреб внутрішньо переміщених осіб і ступеня їх задоволення в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Розділ V. ФІНАНСОВЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Стаття 30. Джерела фінансового та матеріально-технічного забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб

1. Фінансування заходів, пов'язаних із забезпеченням та реалізацією прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, міжнародної технічної допомоги, фінансових та інших ресурсів і послуг іноземних держав та міжнародних організацій, добровільних внесків фізичних та юридичних осіб, з інших джерел, не заборонених законодавством.

2. У разі якщо внутрішнє переміщення з обставин, передбачених частиною третьою статті 6 цього Закону, спричинене збройною агресією іноземної держави, воєнним вторгненням, окупацією частини території України, держава-агресор компенсує прямі витрати внутрішньо переміщених осіб, які виникли внаслідок вимушеного переміщення, а також усі витрати на приймання та облаштування таких осіб, надання їм допомоги, виплат та компенсацій, що були здійснені за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, відповідно до норм міжнародного права.

Розділ VI. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 31. Міжнародне співробітництво з питань внутрішнього переміщення

1. Україна співпрацює з іншими державами, міжнародними організаціями з метою запобігання виникненню передумов для внутрішнього переміщення осіб, а в разі такого переміщення – з метою захисту та дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, їх адаптації та інтеграції за місцем проживання в Україні, створення умов для добровільного, безпечного та гідного повернення таких осіб до покинутого місця проживання та їх реінтеграції.

2. Надання, оформлення, розподіл і контроль за цільовим використанням гуманітарної допомоги для внутрішньо переміщених осіб, а також звільнення такої гуманітарної допомоги від оподаткування та митних платежів здійснюються відповідно до законодавства.

Розділ VII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Стаття 32. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб

1. Рішення, дії чи бездіяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб можуть бути оскаржені в адміністративному порядку та/або до суду в порядку, визначеному законом.

Стаття 33. Відповідальність за порушення цього Закону

1. Особи, винні у порушенні цього Закону, несуть відповідальність згідно із законом.

Розділ VIII. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування, крім пункту 5 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

2. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 1, ст. 1 із наступними змінами).

3. Внести зміни до таких законів України:

1) в абзаці двадцять восьмому статті 1, пунктах 3 і 5 частини четвертої статті 8 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170 із наступними змінами) слова "довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи" замінити словами "документом про взяття внутрішньо переміщеної особи на облік";

2) у пункті 14^4 розділу XV "Прикінцеві положення" Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49–51, ст. 376 із наступними змінами) слова "або під час тимчасової окупації територій виїхали на підконтрольну Україні територію" виключити;

3) частину другу статті 73 Закону України "Про виконавче провадження" (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 30, ст. 542; 2018 р., № 39, ст. 285) доповнити пунктом 6 такого змісту:

"6) цільової фінансової допомоги у вигляді допомоги на проживання внутрішньо переміщеній особі".

4. Установити, що довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, видана до набрання чинності цим Законом, є чинною та не потребує заміни. Довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи може бути замінена на витяг з Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб за заявою особи. Якщо згідно із законом для реалізації прав і свобод особи вимагається довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, замість такої довідки може бути подано витяг з Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

5. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня, наступного за днем опублікування цього Закону:

1) прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;

2) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

3) забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
1 липня 2026 року
№ 4924–IX